

Tököly Gábor fotókiállítása január 8-ig látható Pozsonyban, a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumában

Kövesdi Károly költő, publicista a megnyitón elmondta: a felkérésre, hogy méltassa a kiállítást, már csak azért sem tudott nemet mondani, mert egyrészt emberként és szakemberként egyaránt végtelenül tiszteli Tököly Gábort, másrészt mert a szívéhez nagyon közel áll az az anyag, amelyet a fotóin bemutat Gömörországból. Tököly Gábor fotókiállítása január 8-ig látható Pozsonyban, a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumában

Kövesdi Károly költő, publicista a megnyitón elmondta: a felkérésre, hogy méltassa a kiállítást, már csak azért sem tudott nemet mondani, mert egyrészt emberként és szakemberként egyaránt végtelenül tiszteli Tököly Gábort, másrészt mert a szívéhez nagyon közel áll az az anyag, amelyet a fotóin bemutat Gömörországból. „Először akkor találkoztam a fotós Tökölyvel, amikor volt szerencsém szerkeszteni kétkötetes könyvét, amely Kastélyok, kúriák, udvarházak Gömörben címmel jelent meg – mondta Kövesdi. – Már akkor meglepett a fotók szépsége, tisztasága, szerkesztettsége, és meghökkentem, hogy »nahát, Tököly Gábor fotós is«. A meglepetés fokozódott, amikor ezzel az anyaggal a rozsnyói kiállításon szembesültem. Akkor döbbsentem rá: Tököly nemcsak hogy fotós, hanem ráadásul igen jó fotós. Ezek a képek, amelyek szeretett pátriánkról készültek, nem csupán dokumentációs jellegű fényképek, bár ő szerényen annak nevezi őket. Ennél azért sokkal többről van szó. Mert meg lehet tanulni a fotózás minden szakmai csínját-bínját, egyet viszont nem lehet megtanulni: az embernek vagy van hozzá szeme és szíve, vagy nincs. Tököly Gábort amellett, hogy kiváló művészettörténész, és lehetne még sorolni, mi mindennel foglalkozik, azzal is megáldotta a sors, hogy igen jó szeme és elsősorban szíve is van ahhoz, amit csinál. A fotók, azt hiszem, önmagukért beszélnek. Az első teremben inkább lírikusabb anyag állt össze, a nagyobb teremben látható felvételek pedig dokumentarista jellegűek, és szervesen kiegészítik egymást.”

Amikor Tököly Gábort arról faggattam, miért kapta a kiállítás Az ismeretlen Gömör címet, azonnal visszakérdezett: „Miért, ön ismeri? Általában az emberek 99 százaléka számára Gömör ismeretlen. Miközben olyan titkokat rejt, amelyek érdemesek arra, hogy az emberek felfedezzék, érdemesek arra, hogy megnézzék. Nem rekordokat döntögető dolgokra kell gondolni, hanem olyan apró, mindennapi csodákra, amelyeket azok a gazdag évszázadok termeltek ki Gömör földjén, amelyekben része volt, hiszen a történelmi Magyarország leggazdagabb, legfejlettebb megyéjeként meg tudta teremteni azt az anyagi gazdagságot, amely révén létrejöhetett mindaz a kulturális kincs, amely mára ebek harmincadjára jutott és pusztul. Arról is szól ez a kiállítás, hogy ha mindent veszni hagyunk, akkor napról napra szegényebbek leszünk.”

A fotókat nézegetve az emberben óhatatlanul felmerül a kérdés: valóban ennyire gazdagok lennénk, hogy az elmúlt századok ránk maradt értékeit minden gond nélkül átengedjük az enyészetnek? Egyáltalán, mennyit lehet még ezek közül a pusztuló kincsek közül megmenteni? „Ma még biztosan többet, mint holnap – mondta Tököly Gábor. – De találgatni sem nagyon érdemes, mert nincs akarat, nincs igyekezet, nincsenek megteremtve a feltételek, a lehetőségek. És nem nagyon látom azokat, akiknek emiatt álmatlan éjszakáik volnának.”

A kiállítás megnyitója után került sor a magyarországi Rubicon Kiadó Betlér és Krasznahorka főcímmel, Az Andrásyok világa alcímmel megjelent reprezentatív, fényképekkel gazdagon illusztrált kötetének bemutatójára. Rácz Árpád, a kiadó igazgatója elmondta: egyfajta kultúrmissziót teljesítenek azzal, hogy „szlovákiai, de ezernyi szállal Magyarországhoz kötődő, magyar emlékeket őrző, és egy magyar történelmi család hagyatékát egészen magas színvonalon, kivételes formában az utókor számára átörökítő helyeket választottunk e könyv

témájául. Elsősorban azért, hogy nagyon sokan eljussanak oda Magyarországról.” A kötet szerzője, Basics Beatrix művészettörténész, a budapesti Történeti Múzeum főigazgató-helyettese elárulta, a könyv egy évtizednyi munka eredményeként született meg, nem utolsósorban annak köszönhetően, hogy nagyon jó kapcsolatot sikerült kialakítania a betléri és krasznahorkai múzeum munkatársaival. A művészettörténész reméli, hogy a kötet, vagy legalábbis a műtárggyűjteménnyel foglalkozó része szlovák nyelven is megjelenhet, a tízéves kutatómunka során ugyanis nagyon sok műtárgyat sikerült azonosítaniuk. Szeretne megjelentetni egy további kötetet is, amely a kutatás tudományos hozadékát ismertetné a közönséggel. Rácz Árpád kiadóigazgatótól megtudtuk, hogy a szép kiállítású könyv egy sorozat első része, amelyet reményeik szerint továbbiak követnek majd.

MISLAY EDIT